

Dediščina čevljarke, krojaške in šiviljske obrti v mestu Ormož²

Prispevek prikazuje dediščino čevljarke, krojaške in šiviljske obrti v Ormožu od prve omembe v drugi polovici 15. stoletja do danes. Na podlagi pregledanega gradiva je razvidno, da so bile obrti zelo dobro zastopane, pred drugo svetovno vojno so bili čevljarji, krojači in šivilje med obrtniki celo najštevilčnejši, danes pa je zgodba žal precej drugačna, šiviljsko dejavnost

opravlja le ena šivilja, krojači in čevljarji pa so tako rekoč izumrli.

Ključne besede: šivilja, krojača, čevljar, čevljarstvo, šiviljstvo, krojaštvo, Ormož, šiviljska obrt, krojaška obrt, čevlarska obrt

Čevljarji/krojači od prve omembe v drugi polovici 15. stoletja do okoli leta 1900³

KROJAČI	KRAJ OPRAVLJANJA OBRTI	LETO OMEMBE V VIRIH ⁴
Najstarejša omemba KROJAČA je zapisana v registru vinske desetine iz leta 1482. Omenjenih je dvaintrideset imen, med njimi krojač Lenart (Lienhart SCHNEIDER).	Mesto Ormož	1482 ⁵
Gregor, Mathe (Matej), krojača	Mesto Ormož	1542 ⁶
Petter SCHNEIDER, Sigmundt SCHNEIDER, Jurco SCHNEIDER, krojači	Mesto Ormož	1572 ⁷
Andreas AMBLER, krojač	Mesto Ormož, h. št. 36, danes Vrazova 1	1702 ⁸

¹ Manica Hartman, urednica Zapisov, Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož.

² Podrobneje je tema predstavljena na razstavi in v razstavni publikaciji Če si mejo boks šolje pa svetejši gvant, si bijo lep, Dediščina čevljarke, krojaške in šiviljske obrti na Ormoškem (Manica Hartman, Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož, 2024). Razstava bo na ogled v Grajski pristavi Ormož do 5. maja 2025).

V razstavni publikaciji je najboljše zastavljeno poglavje, kjer podajamo okoli 800 imen – mojstrov, pomočnikov in vajencev, od katerih predstavlja vsak pomemben del mozaika bogate oblačilne preteklosti. V pričujočem prispevku podajamo le imena obrtnikov, ki so imeli svojo delavnico ali bivališče v mestu Ormož.

³ Začetkom čevljarke/krojaške obrti sledimo v drugo polovico 15. stoletja, ko se v popisu vinske desetine za mesto Ormož iz leta 1482 omenjata čevljar Jurij in krojač Lenart.

Leta 1542 je bil Ormož skromno mestece, štel je komaj trideset meščanskih hiš. V mestu so živeli in delovali različni obrtniki (trije mesarji, dva tesarja, dva prodajalca soli, lončar, pek in mlinar) ter po dva čevljarja in krojača. Tudi okrog leta 1749 je bil Ormož izrazito obrtniško mestece (najmočnejše so bile zastopane čevlarska, usnjarska, mesarska in tkalska obrt). Leta 1825 je imelo mesto dvajset različnih obrtnikov. Dokaj razvita obrt je bila tudi zadnja leta habsburške monarhije (26. 12. 1899 je bilo v Obrtnem registru za mesto Ormož vpisanih štiriinšestdeset obrtnikov). Klasinc, 1973, str. 56–59, 75–77. Klasinc, 1983, str. 117, 120, 121. Kovačič, 1910, str. 540–542. Bras, 1988–1990, str. 230, 232. Šulek, 2005, str. 343.

⁴ Večina se jih omenja kot krojače, krojaške mojstre, čevljarje, čevlarske mojstre.

Že v 16. stoletju so se mestu Ormož zunaj mestnih vrat pridružili novi domovi in sčasoma oblikovali dve predmestji, Zgornje (Ptujsko predmestje) in Spodnje (Ogrsko predmestje). Golec, 2005, str. 8.

Podatki v preglednici so povzeti po Fournier, Hernja Masten, Klasinc, Golec in Jurkovič. Avtorji so uporabili različne arhivske vire (rojstne, poročne in matične knjige, zapisnike sej mestnega sveta, popise prebivalstva, popise hiš, davčne registre, inventarje, ženitne pogodbe, popise zemljiških posestnikov... ipd.).

⁵ Klasinc, 1973, str. 75. Golec, 2005, str. 169.

⁶ Klasinc, 1973, str. 75. Golec, 2005, str. 170, 171.

⁷ Golec, 2005, str. 174.

⁸ Fournier, Hernja Masten, 1988, str. 119.

Martin EZLER, krojač	Mesto Ormož, h. št. 45, hiše ni več, nadomestila jo je zelenica za avtobusno postajo.	1702 ⁹
BREZNIK, krojač	Mesto Ormož, h. št. 10	1709 ¹⁰
Andreaß ARMLER, meščanski krojaški mojster, pomočnik Joseph MULZER	Mesto Ormož	1723 ¹¹
Hanß SERIÄKH (SERIAKH), meščanski krojač, imel vajenca s Hrvaške	Mesto Ormož, h. št. 10	1723 ¹³
Hannß Georg FERSCHITSCH (FERISCH, PFERISCH, PERSHICH, PFERSICH), krojaški mojster iz Mindelheima na Švabskem (Južna Nemčija). Kot pomočnik se omenja Josef PFERSICH.	Mesto Ormož, h. št. 24. Hiše ni več, na tem mestu stoji kompleks blokov v Skoliborovi ulici.	1723, 1725 ¹³
Joseph VAUPOTITSCH (BALBOTITSCH, VALPOTITSCH), meščanski krojač, umrl 1755. V hiši je živel tudi krojaški mojster Anton PLEVETZ (PEVEZ, PÖVETZ) s Hrvaške (mož Josephove vnukinje Marije). Krojaška obrt je izpričana na hišni številki od leta 1727 do 1805.	Mesto Ormož, h. št. 10, danes Žigrova ulica 12	1723, 1727, 1749 ¹⁴
Anton LUTSCHNIGG, krojač	Mesto Ormož, h. št. 34	1749, 1750 ¹⁵
Gregor SCHEBOLA (ŠEBOLA), krojač	Ptujsko predmestje	1750 ¹⁶
Jožef VALPOTIČ, krojač	Mesto Ormož	1750 ¹⁷
Anton LUČNIK, krojač	Mesto Ormož, h. št. 21	1750 ¹⁸
Johann Michael SCHROLL, krojač ali kajžar	Mesto Ormož, h. št. 3	1754 ¹⁹
Johann LAMPRECHT, krojač	danes Kerenčičev trg 5	1776 ²⁰
Lorenz HARTL, krojaški mojster, hišo je kupil 11. 3. 1793. Krojaška obrt je izpričana na hišni številki od leta 1776 do 1801.	Mesto Ormož, h. št. 3	1793, 1798 ²¹
Joseph NASCHINWEG, italijanski krojač	danes Kerenčičev trg 5	1802 ²²
Ludvik in Ana FRIEDRICH, nosilca realne obrti; kupila sta jo od Jurija HEUMANA. Pred njim jo je imel Martin SEKOLL (Martin jo je kupil od Lorenza HARTLA, ta od Janeza LAMPRECHTA).	Mesto Ormož, h. št. 29, danes Poštna 6	1834, 1843 ²³
Michael KREUNZ, krojač	Mesto Ormož, h. št. 24	1843 ²⁴
Neznan krojač	Mesto Ormož, h. št. 47, danes Skolibrova 11	1880 ²⁵
Krojač Horvat	Mesto Ormož, h. št. 16, danes Ptujška cesta 11	1880 ²⁶
Neznan krojač	Mesto Ormož, h. št. 19, danes Skolibrova ulica 3	1880 ²⁷

9 Fournier, Hernja Masten, 1988, str. 126.

10 Golec, 2005, str. 154.

11 Golec, 2005, str. 149.

12 Golec, 2005, str. 134, 148, 155.

13 Fournier, Hernja Masten, 1988, str. 108. Golec, 2005, str. 135, 149, 162.

14 Fournier, Hernja Masten, 1988, str. 96. Golec, 2005, str. 134, 148, 153.

15 Golec, 2005, str. 136.

16 Klasinc, 1973, str. 77. Golec, 2005, str. 139.

17 Klasinc, 1973, str. 77.

18 Klasinc, 1973, str. 77.

19 Golec, 2005, str. 135.

20 Fournier, Hernja Masten, 1988, str. 88.

21 Fournier, Hernja Masten, 1988, str. 88. Golec, 2005, str. 133, 141.

22 Fournier, Hernja Masten, 1988, str. 113.

23 Jurkovič, 1993, str. 154. Golec, 2005, str. 142.

24 Golec, 2005, str. 142.

25 Fournier, Hernja Masten, 1988, str. 133.

26 Fournier, Hernja Masten, 1988, str. 100.

27 Fournier, Hernja Masten, 1988, str. 104.

Krojač Heiling s pomočnikom.	Mesto Ormož, h. št. 35, hiše ni več	1880 ²⁸
Anton RAJH (REICH), Jožef NOVAK, krojača		1892 ²⁹
ČEVLJARJI	KRAJ OPRAVLJANJA OBRTI	LETO OMEMBE V VIRIH
Najstarejša omemba ČEVLJARJA je zapisana v registru vinske desetine iz leta 1482. Omenjenih je dvaintrideset imen, med njimi čevljar Jurij (Dschürdsch SCHUESTER).	Mesto Ormož	1482 ³⁰
Vrban (Urban) SCHUESTER, Niclas (Miklavž) SCHUESTER, čevljarja		1542 ³¹
Michel SCHUESTER, čevljar	Mesto Ormož	1572 ³²
Hannss WRESSNIGG, čevljar	Mesto Ormož, h. št. 10, danes Žigrova ulica 12	1708 ³³
Andrasch VÄLPOTITSCH, meščanski čevljar	Mesto Ormož	1723 ³⁴
Jacob STAINKHO (STÄNKHO), čevljar s Kranjske	Ptujsko predmestje	1723 ³⁵
Stephan KHOREN, meščanski čevljar iz Reke	Mesto Ormož, h. št. 45	1723 ³⁶
Siman PISCHAM (PISCHEN, PISCHEMB, PIŠEN), meščanski čevljar, iz župnije Sv. Petra pri Mariboru, pomočnika sta bila Niclas KHERNITSCH in Mathias HROUATITSCH, vajenec Andrasch HAMERÖSCH	Mesto Ormož	1723 ³⁷
Arnne BRÄTKHO, meščanski čevljar, iz župnije Velika Nedelja	Ptujsko predmestje, h. št. 4	1724 ³⁸
Niclaub KHERNITSCHER (Miklavž Krničar, Nicolaus, Niclas KERNITSCHER), čevljar	Dobrava	1749, 1750, 1754 ³⁹
Mathias RUDOLPH (Matija RUDOLF), čevljar	Mesto Ormož, h. št. 25	1749, 1750, 1754 ⁴⁰
Mathias STAINKHO (Martin Stajnko), čevljar	Ogrsko predmestje	1749, 1750, 1754 ⁴¹
Jochanes (Janez) HOPH, čevljar	Ormož, h. št. 24	1749, 1750, ⁴²
Veith PAUEZ, čevljar	Ormož, h. št. 24	1754 ⁴³
Franz SALLEG, izdelovalec posebnih škornjev »Zischmacher«, ⁴⁴ umrl 31. 1. 1805.	Mesto Ormož, h. št. 23., Hiše ni več, tu stoji kompleks blokov v Skolibrovi ulici.	1792, 1798 ⁴⁵
Jackob WRATKA, čevljar	Ogrsko predmestje	1798 ⁴⁶

28 Fournier, Hernja Masten, 1988, str. 117.

29 Lačen Benedičič, 1993, str. 234.

30 Klasinc, 1973, str. 74. Golec, 2005, str. 169.

31 Klasinc, 1973, str. 75. Golec, 2005, 170.

32 Golec, 2005, str. 173.

33 Fournier, Hernja Masten, 1988, str. 96.

34 Golec, 2005, str. 147.

35 Golec, 2005, str. 139, str. 147, 154.

36 Golec, 2005, str. 137, 158.

37 Golec, 2005, str. 135, 149, 162.

38 Golec, 2005, str. 138, 153.

39 Klasinc, 1973, str. 77. Golec, 2005, str. 140.

40 Klasinc, 1973, str. 77. Golec, 2005, str. 135.

41 Klasinc, 1973, str. 77. Golec, 2005, str. 139.

42 Klasinc, 1973, str. 77. Golec, 2005, str. 135.

43 Golec, 2005, str. 135.

44 Zischmen, Zschmacher – izdelovalec t. i. madžarskih škornjev. Fournier, Hernja Masten, 1988, str. 135.

45 Fournier, Hernja Masten, 1988, str. 107. Golec, 2005, str. 135, 142.

46 Golec, 2005, str. 140, 146.

Georg PUNTIGAM (PUNDIGAM), čevljar	Mesto Ormož, h. št. 24., Hiše ni več, tu stoji kompleks blokov v Skoliborovi ulici.	1779, 1787, 1798 ⁴⁷
Lesjak, čevljar	Mesto Ormož, h. št. 25, Hiše ni več, porušena leta 1909.	1880 ⁴⁸
Veit SALLEG, mojster za izdelovanje čizmov »Tschischmacher«	Mesto Ormož, h. št. 28, hiše ni več.	1803, 1825 ⁴⁹
Stephan KHOREN (COREN), čevljar; iz St. Veit am Pflaum	Mesto Ormož, h. št. 45, hiše ni več, je zelenica za avtobusno postajo.	1702 ⁵⁰
Franz MÜLLER, čevljar, imel je realno obrt. Obrtno pravico je kupil od Antona WOLFA, ta od Ludvika FOLIUSA, pred njim so jo imeli Jožef GRABNER, Jakob RUDOLF, Martin KARNIČAR in Matija KIKL od 1770.	Mesto ormož	1842 ⁵¹
Jacob BRATKO, čevljarski mojster	Mesto Ormož, h. št. 27	1842, 1843 ⁵²
Franz BRATKO, meščanski čevljar	Mesto Ormož	1851 ⁵³
Anton KRISTANITSCH (KRISTANIČ), čevljarski mojster	Mesto Ormož, h. št. 51, Skolibrova 5	1880 ⁵⁴
Janez KIKL, Franc LESJAK (LESSIAK), Karel ZACHERL, Karel HEIDENKUMER, čevljarji ⁵⁵		1892 ⁵⁶

47 Fournier, Hernja Masten, 1988, str. 108. Golec, 2005, str. 137, 143.

48 Fournier, Hernja Masten, 1988, str. 109.

49 Fournier, Hernja Masten, 1988, str. 112. Golec, 2005, 142.

50 Fournier, Hernja Masten, 1988, str. 126. Golec, 2005, str. 58, 59.

51 Jurkovič, 1993, str. 153.

52 Jurkovič, 1993, str. 153. Golec, 2005, str. 142.

53 Golec, 2005, str. 126.

54 Fournier, Hernja Masten, 1988, str. 128.

55 Karl Heidenkumer, roj. 1863, u. 1941. Ustni vir: Gusti Heidenkumer, Karlov vnuk.

56 Lačen Benedičič, 1993, str. 234.

Čevljarji, krojači in šivilje od leta 1900 do okoli 1960⁵⁷

- Franjo BELŠAK, roj. 30. 7. 1895. Sedež krojaške obrti Ormož 69 (Ormož 72, Ormož 78), obrtni list pridobljen 9. 10. 1918. Vajenke so bile Ana SLAVINEC iz Mihalovcev (roj. 1927, opravljen pomočniški izpit: 26. 8. 1947), Marica SLAVINEC iz Ivanjkovcev (roj. 1934, opravljen pomočniški izpit: 23. 10. 1953), Cecilija JANŽEKOVIČ iz Cvetkovcev (roj. 1934, opravljen pomočniški izpit: 27. 1. 1953), Justina BEZJAK iz Središča (roj. 1937, opravljen pomočniški izpit: 17. 7. 1956), Terezija KUKOVEC iz Savcev (roj. 1939, opravljen pomočniški izpit: 25. 9. 1958). Pomočnica v delavnici je bila hči? Elizabeta BELŠAK.⁵⁸
- Ivan BELOVIČ, čevlarsko obrt je opravljal po drugi svetovni vojni na Vrazovi ulici.⁵⁹
- Frančiška BESGETH (BEZGET), šiviljska obrtnica. Vpis v obrtni register je opravila

8. 8. 1902, sedež delavnice je imela v Ormožu 81. Umrla je leta 1933.⁶⁰

- Marija BORKO, roj. 25. 6. 1934. Šiviljstva se je učila v Šiviljski delavnici Kmetijske zadruge Ormož, učna doba: 1949–1952, pomočniški izpit opravila 27. 1. 1953.⁶¹
- Johann BRATUŠA, roj. 25. 7. 1912 na Hajndlu. Krojaško obrt je prijavil 16. 7. 1941 na naslovu Ormož 112.⁶²
- Johann BREZNIK, krojaška obrt je bila vpisana v obrtni register 2. 4. 1907.⁶³
- Jurij ČURIN, roj. 16. 4. 1881, umrl 1946. Čevlarsko obrt je opravljal na naslovu Ormož 53 (Ormož 56), obrtni list je pridobil 29. 7. 1919. Pri Juriju se je učil sin Franc ČURIN (učna doba: 1921–1924). Pri zelo cenjenem mojstru Juriju so leta 1922 delali: Ivan ČURIN iz Vodrancev, Ferdinand ZNIDARIČ iz Čakovca, Ivan FALEŽ iz Spodnje Polskave, Jakob VORIH s Hrvaške in Franc ŠULEK iz Sv. Miklavža. Leta 1923 je imel zaposlenega Ernesta ČURINA iz

57 Podani so podatki o mojstrih, njihovih vajencih in pomočnikih. Točno obdobje ukvarjanja z obrtjo je znano le v redkih primerih in tudi ni znanih veliko osebnih podatkov (potomci ali ljudje, ki so obrtnike poznali, so že pokojni, preseljeni drugam ipd.). Kjer ni natančnejših podatkov, gre verjetno za samouke. Učna doba praktičnega izobraževanja vajenca pri mojstru je običajno trajala tri leta (sklenjena je bila učna pogodba), po preteku te dobe je učenec lahko opravil pomočniški izpit pri Pomočniški izpitni komisiji (izpit je obsegal praktični in teoretični del). Pomočnik se je nato lahko zaposlil pri istem ali drugem mojstru, lahko pa je opravil še mojstrski izpit, s čimer je pridobil naziv mojster in pravico odpreti svojo obrt in imeti vajence. Za mojstra je veljalo, da je dober, če se je pri njem izučilo večje število vajencev.

Pri navajanju učne dobe, začetka učenja, prvi omembi obrtnika ne podajamo datumov, ampak zgolj letnice, ki naj služijo predvsem kot okvirni podatek, v katerem obdobju (oz. koliko let) se je mojster/mojstrica ukvarjala z obrtjo. Sedež opravljanja obrti je morda kje dvoumen (navedena sta dva naslova ali več, razlog je v različnih podatkih v arhivskih virih, ponekod je kot sedež obrtnika navedeno njegovo bivališče, razlog je lahko tudi v preselitvi sedeža na drugo lokacijo, spremembi hišnih številok oziroma preimenovanju ulice). Morda je kje prišlo do »napačne navedbe« imena, priimka saj so nekateri arhivski viri slabše berljivi. Dokumente navajamo večinoma z originalnimi imeni (npr. dovolilo, obiskovalno izpričevalo ...).

58 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Matični list za rokodelske in njim slične proizvodne obrte, šk. 9, ovoj 26. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož in ormoški okoliš 1899–1940, šk. 33, ovoj 39/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Register učencev v gospodarstvu od 5. 4. 1946 (1946–1949), šk. 33, ovoj 39/5. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Vpisnik prijav za opravljanje pomočniških izpitov pri izpitni komisiji Ptuj 1952–1958, šk. 34, ovoj 40/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Pomočniška izpitna komisija za okraj Ptuj, 1952, šk. 19, ovoj 49. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Pomočniška izpitna komisija za okraj Ptuj, 1953, šk. 20, ovoj 50. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Pomočniška izpitna komisija za okraj Ptuj, 1956, šk. 23, ovoj 53. SI_ZAP/0078, Okrajni ljudski odbor Ptuj 1945–1957, Obrtni register za Ormož, 1945, šk. 22, ovoj 148.

59 Ustni vir: Vladimir Trop.

60 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož in ormoški okoliš 1899–1940, šk. 33, ovoj 39/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož do leta 1945, šk. 34, ovoj 40/3.

61 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Vpisnik prijav za opravljanje pomočniških izpitov pri izpitni komisiji Ptuj 1952–1958, šk. 34, ovoj 40/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Pomočniška izpitna komisija za okraj Ptuj, 1952, šk. 19, ovoj 49.

62 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož do leta 1945, šk. 34, ovoj 40/3.

63 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož in ormoški okoliš 1899–1940, šk. 33, ovoj 39/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Register pomočnikov z ormoškega področja 1900–1925, šk. 33, ovoj 39/3.

Vodrancev. V štiridesetih letih so se obrti učili Mirko PAVLOVIČ s Hrvaške (roj. 1922), Franc MAJCEN (roj. 1930), Karl KLEMENČIČ iz Ivanjkovcev (roj. 1929, učna doba: 1943–1946), Drago KLEMENČIČ (učna doba: 1943–1946) in Anton PETEK iz Ormoža (roj. 1928, učna doba: 1943–1946).⁶⁴

- Mirko Jurij ČURIN, roj. 11. 7. 1926. Čevljarstvo obrt je opravljal na naslovu Ptujška cesta 35. Mojstrski izpit je opravil 29. 6. 1954 v Mariboru. Delavnica je poslovala pod imenom ČURIN MIRKO – Čevljarstvo Ormož, do leta 1959, nato se je zaposlil v Tovarni Jože Kerenčič Ormož.⁶⁵
- Jakob EMERŠIČ, krojaški mojster, roj. 21. 7. 1894 v Podgorcih. Učil se je pri Ivanu LEBNU v Strjancih (začetek učenja: 1909). Emeršič je obrt opravljal v Cvetkovcih (okoli leta 1920), nato v Ormožu (Ormož 7, Ormož 50, Hardek 9, Ptujška c. 31). Pri njem so se učili Anton ŠKORJANEC z Litmerka (roj. 1899, začetek učenja: 1917), Ivanka TUŠEK iz Cvetkovcev (roj. 1904, učna doba: 1923–1926), Martin CVETKO iz Cvetkovcev (roj. 1905, učna doba: 1922–1925), Franc GRMIČ iz Velike Nedelje (roj. 1910, začetek učenja: 1925), Ivan MESAREC s Hardeka (roj. 1928, učna doba: 1943–1946), Maks MEŠKO (roj. 1932, začetek učenja: 1948) in

Maks MAJCEN (roj. 1932, začetek učenja: 1948), oba iz Bresnice. Emeršič je obrt opravljal še 1962. leta.⁶⁶

- Karl HAIDENKUMER, čevljarški mojster, roj. 1863, umrl 1941. Pri njem sta se leta 1901 začela učiti Ferenc OLETICS z Madžarske in Johann KAUTSCHITSCH iz Ormoža, leta 1902 še Mathias URŠIČ iz Središča. Haidenkumer je opravljal čevljarstvo posle tudi za ormoško grajsko gospodo; obrt je opravljal še leta 1918.⁶⁷
- Jakob HABJANIČ, roj. 6. 6. 1906 na Lešnici. Obrtni list je pridobil 7. 10. 1930. Krojaško obrt je opravljal na naslovu Ormož 45 (Ormož 85, Poštna ulica 1). Učenci so bili Marija TRSTENJAK iz Ormoža (roj. 1925, opravljen pomočniški izpit: 1944), Vinko IVANUŠA iz Šalovcev (roj. 1924, učna doba: 1943–1946), Marija ŠTUCL z Litmerka (roj. 1925, opravljen pomočniški izpit: 14. 1. 1947), Otmar VRABL iz Ormoža (roj. 1924, opravljen pomočniški izpit: 16. 8. 1947), Anica MAJCEN iz Loperšic (roj. 1934, opravljen pomočniški izpit: 10. 7. 1953), Marta ŽUNEC iz Senešcev (roj. 1937, opravljen pomočniški izpit: 2. 8. 1954), Milena KEČEK s Hardeka (roj. 1938, opravljen pomočniški izpit: 26. 6. 1957), Elizabeta PAVLIČIČ s Huma (roj. 1929) in Franc ERHATIČ iz Ormoža

64 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Matični list za rokodelske in njim slične proizvodne obrte, šk. 9, ovoj 26. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož in ormoški okoliš 1899–1940, šk. 33, ovoj 39/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Register pomočnikov z ormoškega področja 1900–1925, šk. 33, ovoj 39/3. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož do leta 1945, šk. 34, ovoj 40/3. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Združenje obrtnikov v Ormožu, Potrdila o trajanju učenja 1946, šk. 26. Jurij Čurin je imel zraven Franca še dva sinova, Mirka Jurija Čurina in Milana Rudolfa Čurina. Mirko Jurij in Franc sta nadaljevala očetovo obrt, tretji sin Milan Rudolf je bil gozdar. Ustni vir: Petra Pleh (hčerka Milana Rudolfa Čurina iz Ormoža).

65 SI_ZAP/0041, Občinski ljudski odbor Ormož 1955–1963, odločba o opravljanju obrti, šk. 23, ovoj 193. Ustni vir: Jura Čurin, Mirkov sin.

66 Ivanka Tušek se leta 1925 omenja kot šiviljska mojstrica. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Register učencev v gospodarstvu od 5. 4. 1946 (1946–1949), šk. 33, ovoj 39/5. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Matični list za rokodelske in njim slične proizvodne obrte, šk. 9, ovoj 26. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtna zadruga pri Veliki Nedelji: Seznam pomočnikov 1896–1915, 1917–1933, šk. 34, ovoj 41/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtna zadruga pri Veliki Nedelji: Zapisnik mojstrov 1900–1913, 1919–1926, šk. 34, ovoj 41/3.

67 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Register pomočnikov z ormoškega področja 1900–1925, šk. 33, ovoj 39/3. Ustni vir: Gusti Heidenkumer, Karlov vnuk.

(roj. 1922).⁶⁸

- Alojzija HEISS, šiviljska obrtnica, Ormož 35. Obrtni list je pridobila 19. 11. 1924. Po vojni se je preselila.⁶⁹
- Amalija HORVAT, roj. 11. 5. 1911. Šiviljsko obrt je imela prijavljeno na Kolodvorski cesti 1, z njo je prenehala 1963. leta. Šiviljstva se je učila od 19. 3. 1925 do 19. 3. 1928. Mojstrski izpit je pridobila 5. 1. 1929. Obrt je opravljala le občasno.⁷⁰
- Josefina HORVAT, krojaška mojstrica za dame. Pri njej je leta 1911 delala Marija ZEMLAK iz Ormoža.⁷¹
- Franci HORVAT, krojaški pomočnik. Sin gostilničarke Marije Horvat (lastnica gostilne Pri grozdu, kjer je danes ormoški hotel). Marijina hčerka je bila šivilja Fanika HORVAT.⁷²
- Amalija HRŽIČ, roj. 1911 v Mihovcih. Šiviljske obrti se je učila pri Mariji VOGRINC (začetek učenja: 1925). Amalija je imela obrt v Ormožu 80 (Ormož 110 a, Ormož 66). Obrtni list je pridobila leta 1938.⁷³
- Jožica JURČEC, roj. 15. 2. 1933. Učila se je v Krojaški delavnici Ptuj, pomočniški izpit je opravila 13. 9. 1952.⁷⁴
- Jurij JURKOVIČ, čevljarstvo obrt je opravljal v Ormožu 119, v obrtni register je vpisan 31. 1. 1905.⁷⁵
- Marija KEČEK, roj. 31. 1. 1911. Šiviljsko obrt je opravljala na naslovu Ormož 155; obrtni list pridobila 16. 9. 1929. Obrt je opravljala tudi 1945. leta.⁷⁶
- Josef KERTH, krojač za dame, omenja se po letu 1900.⁷⁷
- Jožefa KOSOLL, šiviljska obrtnica. V obrtni register je vpisana 9. 3. 1902, delavnico je imela v Ormožu 67. Obrt je odjavila 1. 12. 1924; obrt je najbrž nadaljevala hči Marija KOSOLL, ki je obrtni list pridobila leta 1924.⁷⁸
- Marija KOVAČIČ, roj. 15. 1. 1899. Šiviljsko obrt je opravljala v Ormožu 81. Obrtni list je pridobila leta 1928. Pri obrtnici sta bili zaposleni Marija RUBIN s Kajžarja (roj. 1927) in Marija POKRIVAČ iz Središča (roj. 1926). Učila je tudi Marto TOMAŽIČ iz Pušencev (roj. 1936, učna doba: 1951–1954, opravljen pomočniški izpit iz šiviljstva – za

68 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Matični list za rokodelske in njim slične proizvodne obrte, šk. 9, ovoj 26. SI_ZAP/0078, Okrajni ljudski odbor Ptuj 1945–1957, Obrtni register za Ormož, 1945, šk. 22, ovoj 148. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Register učencev v gospodarstvu od 5. 4. 1946 (1946–1949), šk. 33, ovoj 39/5. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Vpisnik prijav za opravljanje pomočniških izpitov pri izpitni komisiji Ptuj 1952–1958, šk. 34, ovoj 40/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Združenje obrtnikov v Ormožu, Potrdila o trajanju učenja 1946, šk. 26. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Združenje obrtnikov v Ormožu, Potrdila o trajanju učenja 1946, šk. 26. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Pomočniška izpitna komisija za okraj Ptuj, 1953, šk. 20, ovoj 50. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Pomočniška izpitna komisija za okraj Ptuj, 1954, šk. 21, ovoj 51. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Pomočniška izpitna komisija za okraj Ptuj, 1957, šk. 24, ovoj 54.

69 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož do leta 1945, šk. 34, ovoj 40/3.

70 SI_ZAP/0041, Občinski ljudski odbor Ormož 1955–1963, obrtno dovoljenje, šk. 23, ovoj 37. SI_ZAP/0041, Občinski ljudski odbor Ormož 1955–1963, prenehanje obrti šiviljske stroke, šk. 4, ovoj 4.

71 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Register pomočnikov z ormoškega področja 1900–1925, šk. 33, ovoj 39/3.

72 Kukovec, Ormoški spomini, 1990, str. 47, 52.

73 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtna zadruga pri Veliki Nedelji: Seznam pomočnikov 1896–1915, 1917–1933, šk. 34, ovoj 41/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož do leta 1945, šk. 34, ovoj 40/3.

74 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Register učencev v gospodarstvu od 5. 4. 1946 (1946–1949), šk. 33, ovoj 39/5. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Vpisnik prijav za opravljanje pomočniških izpitov pri izpitni komisiji Ptuj 1952–1958, šk. 34, ovoj 40/2.

75 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož in ormoški okoliš 1899–1940, šk. 33, ovoj 39/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož do leta 1945, šk. 34, ovoj 40/3.

76 SI_ZAP/0078, Okrajni ljudski odbor Ptuj 1945–1957, Obrtni register za Ormož, 1945, šk. 22, ovoj 148.

77 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Register pomočnikov z ormoškega področja 1900–1925, šk. 33, ovoj 39/3.

78 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož in ormoški okoliš 1899–1940, šk. 33, ovoj 39/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož do leta 1945, šk. 34, ovoj 40/3.

dame: 2. 8. 1954; nato se je Tomažičeva učila še eno leto pri krojaču Jakobu HABJANIČU v Ormožu in 19. 9. 1956 opravila še pomočniški izpit iz krojaštva – za gospode). Pri Kovačičevi se je učila obrti tudi Pavla LAH iz Ormoža (roj. 27. 6. 1918, umrla januarja 2018). Pavla je šivala ljubiteljsko, za družino in sorodnike v svojem prostem času. Lotevala se je šivanja plaščev, kril, oblek... saj je v tem zares uživala. Precej oblačil še ohranjata hčerki, Marija in Martina, kajti Pavla je šivala še v svojem 99. letu.⁷⁹

- Marija KUKOVEC, šivilja iz Ormoža in ormoška sokolica.⁸⁰
- Gera MASTEN, šivilja, sedež obrti: Ormož 44, obrtni list je pridobila leta 1931.⁸¹
- Anton MAJERIČ, oče ormoškega zdravnika dr. Otmarja Majeriča. Čevljarsko obrt je vpisal v obrtni register 26. 12. 1899, s sedežem v Ormožu 58.⁸²
- Franc MARČEC, čevljarsko obrt je vpisal v obrtni register 8. 2. 1912.⁸³
- Alojz MERTIK, roj. 8. 10. 1923 v Veliki Polani, umrl septembra 1993. Že kot osnovnošolec je bil navdušen nad krajevnim »šnajdarjem, ki so mu po domače pravili »Barin stric«. Kasneje se je te občudovane obrti izučil in bil nekaj časa zaposlen v krojaški delavnici Zadružnega doma v Veliki Polani (njegov sodelavec je bil Lajči Hozyan). V Ormož se je preselil okoli leta 1954. Tu se je zaposlil pri mojstru Zlatku

JAUŠOVCU (delavnici sta bili na današnjem Kerenčičevem trgu, kjer je Hostel Ormož, in na Ptujski cesti, v bližini nekdanjega podjetja Slovin Ormož). Alojz je bil zelo spreten, a počasen in zelo natančen mojster. Za rojstne dneve svojih domačih ni dajal običajnih daril, temveč je rad rekel: »*Pridi gor, da ti mero vzemem.*« To je najbrž rekel še 1981 leta, ko je izdelal obleko sinu Karlu, ki jo še vedno hrani kot drag spomin. Alojz je šival za ženske, moške in otroke, njegove stranke so bili tudi ormoški zdravniki (dr. Fengušt, dr. Pregl), miličniki, župnik in drugi. S strankami se je pogosto in rad pošalil ter jim hudomušno svetoval: »*Če je kaj umazano, operi, te pa prinesi nazaj. Tega jaz ne delam. To dela samo eden v Berlinu.*«⁸⁴

- Ivan MEŠKO, roj. 23. 9. 1887 v Pavlovcih. Čevljarsko obrt je opravljal na naslovu Ormož 78 (Ormož 6), obrtni list je pridobil 25. 2. 1921. Meško se je obrti učil pri Jožefu POTOČNIKU v Ormožu.⁸⁵
- Peter MEŠKO, roj. 29. 6. 1897 pri Veliki Nedelji. Obrtni list je pridobil 4. 9. 1926. Obrt je opravljal na naslovu Ormož 30 (Ormož 5, Ormož 96, Skolibrova ulica 7). Obrti je izučil tudi hči Hildo MEŠKO (roj. 1930, opravljen pomočniški izpit: 1. 7. 1948), Marijo LEBEN iz Mihovcev (roj. 1931, opravljen pomočniški izpit: 1. 7. 1948), Marijo PODPLATNIK iz Velike Nedelje (roj. 1929, opravljen pomočniški

79 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Pomočniška izpitna komisija za okraj Ptuj, 1954, šk. 21, ovoj 51. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Pomočniška izpitna komisija za okraj Ptuj, 1956, šk. 23, ovoj 53. Ustni vir: Marija in Martina Lah, Pavlini hčerki.

80 Razglednica: Ormoške sokolice, leta 1913. Hrani: Pokrajinski muzej Ptuj Ormož, OE Ormož.

81 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Register učencev v gospodarstvu od 5. 4. 1946 (1946–1949), šk. 33, ovoj 39/5. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož do leta 1945, šk. 34, ovoj 40/3. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Vpisnik prijav za opravljanje pomočniških izpitov pri izpitni komisiji Ptuj 1952–1958, šk. 34, ovoj 40/2.

82 Sin Otmar je v Ormožu ustanovil sanatorij in uredil moderno kopališče na reki Dravi. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož in ormoški okoliš 1899–1940, šk. 33, ovoj 39/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož do leta 1945, šk. 34, ovoj 40/3. Kukovec, Ormoški spomini, 1990, str. 38.

83 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož in ormoški okoliš 1899–1940, šk. 33, ovoj 39/2.

84 Ustni vir: Karel Mertik, Alojzov sin.

85 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Matični list za rokodelske in njim slične proizvodne obrte, šk. 9, ovoj 26. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož in ormoški okoliš 1899–1940, šk. 33, ovoj 39/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož do leta 1945, šk. 34, ovoj 40/3.

izpit: 1. 7. 1948), Nežiko ROZMAN s Huma, roj. 1933, opravljen pomočniški izpit: 27. 1. 1953). Mojster je imel še pomočnico Pepco MEŠKO (roj. 1927), pomočnika Ivana MAJCENA (roj. 1923) in vajenca Franca ROZMANA (roj. 1929). Pri Mešku se je učil tudi Jožef DAJČBAUER z Libanje (roj. 1935, učna doba: 1941–1944, opravljen pomočniški izpit med okupacijo). Meško je obrt opravljal do 1. 1. 1959.⁸⁶

- Franc MEZNARIČ, čevljarški obrtnik. Vpis v obrtni register: 26. 12. 1899, sedež obrti: Ormož 55.⁸⁷
- Ivan MORAVEC, čevljarški mojster, roj. 5. 12. 1898 na Lunovcu (sestra je bila šivilja Barika MORAVEC). Leta 1920 se je učil pri mojstru Ivanu KOSIJU v Šardinjah. Moravec je imel leta 1924 prijavljeno obrt na Lunovcu, kasneje v Ormožu 81 (Ormož 122). Pri Moravcu sta se učila Franc FAJFAR iz Šardinj (roj. 1930, opravljen pomočniški izpit: 2. 7. 1948) in Avgust HERGULA iz Mihovcev (roj. 1931, opravljen pomočniški izpit: 27. 9. 1949). Moravec je bil član Katoliškega slovenskega bralnega društva

Mir pri Veliki Nedelji in v letih 1936–1968 režiser njihovih dramskih predstav.⁸⁸

- Jože MUNDA, krojaški mojster. Delavnico je imel na naslovu Žigrova ul. 6 od 10. 1. 1961.⁸⁹
- Jakob NOVAK, krojaški obrtnik. Obrt je leta 1904 verjetno opravljal na Litmerku, kasneje v Ormožu 5. Pri njem se je učila Rozalija HABJANIČ iz Šardinj (roj. 1879, učna doba: 1904–1907).⁹⁰
- Veronika PIRŠ, šiviljska obrtnica. Obrt je opravljala od 28. 8. 1931, sedež obrti: Ormož 81 (leta 1937 se je preselila v Radovljico).⁹¹
- Johan PERC, čevljar. Obrt se je učil pri Juriju ČURINU v Ormožu. Johanova mama je bila Marija Vaupotič s Hardeka; drugič poročena s sedlarjem Jožefom Štermanom iz Ormoža. V zakonu sta se rodila hčerka Marija (Mica) in sin Jožek (zadnji je bil poročen s šiviljo Ivanka MALIN).⁹²
- Marija RAKUŠA, šiviljska obrtnica. Vpis v obrtni register: 28. 1. 1921. Pri Rakuševi se je obrt učila Marija KUHARIČ iz Ormoža (leto prijave: 1923).⁹³
- Franz REICH, krojaški obrtnik. Vpis v obrtni

86 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Matični list za rokodelske in njim slične proizvodne obrte, šk. 9, ovoj 26. SI_ZAP/0041, Občinski ljudski odbor Ormož 1955–1963, prenehanje obrti krojaške stroke, šk. 23, ovoj 193. SI_ZAP/0078, Okrajni ljudski odbor Ptuj 1945–1957, Obrtni register za Ormož, 1945, šk. 22, ovoj 148. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Vpisnik prijav za opravljanje pomočniških izpitov pri izpitni komisiji Ptuj 1952–1958, šk. 34, ovoj 40/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož do leta 1945, šk. 34, ovoj 40/3. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Združenje obrtnikov v Ormožu, Potrdila o trajanju učenja 1946, šk. 26. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Pomočniška izpitna komisija za okraj Ptuj, 1952, šk. 19, ovoj 49.

87 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož in ormoški okoliš 1899–1940, šk. 33, ovoj 39/2., SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož do leta 1945, šk. 34, ovoj 40/3. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Register pomočnikov z ormoškega področja 1900–1925, šk. 33, ovoj 39/3.

88 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Matični list za rokodelske in njim slične proizvodne obrte, šk. 9, ovoj 26. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtna zadruga pri Veliki Nedelji: Zapisnik mojstrov 1900–1913, 1919–1926, šk. 34, ovoj 41/3. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož do leta 1945, šk. 34, ovoj 40/3. Žumbar, 2023, str. 22.

89 SI_ZAP/0041, Občinski ljudski odbor Ormož 1955–1963, obrtno dovoljenje, šk. 23, ovoj 37.

90 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož in ormoški okoliš 1899–1940, šk. 33, ovoj 39/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož do leta 1945, šk. 34, ovoj 40/3. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Skupna obrtna zadruga Mihalovci: Zapisnik učencev 1903–1932, šk. 34, ovoj 41/4.

91 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož do leta 1945, šk. 34, ovoj 40/3.

92 Kukovec, Ormoški spomini, 1990, str. 42, 43.

93 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož in ormoški okoliš 1899–1940, šk. 33, ovoj 39/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Register pomočnikov z ormoškega področja 1900–1925, šk. 33, ovoj 39/3.

register: 13. 3. 1903 (izpis: 1905).⁹⁴

- Jožef (Josip) ŠULEK, roj. 7. 3. 1873 v Sv. Miklavžu, umrl 1960. Krojaški obrtnik, oče čevljarja Franja ŠULEKA. Sedež krojaške obrti: Ormož 27, vpis v obrtni register: 16. 3. 1912. Pri Jožefu sta delala Vinc CIGLARIČ iz Hermancev (leto prijave: 1922) in Rudolf OREŠNIK iz Jastrebcv (leto prijave: 1923). Leta 1945 se kot vajenec omenja Ivan VINCETIČ (roj. 1928).⁹⁵
- Franjo (Franc) ŠULEK, roj. 23. 3. 1904 v Lačavesi, umrl 1971. Čevlarsko obrt je opravljal na naslovu Ormož 85 (Ormož 43, Ormož 74, Ormož 27, Ormož 115). Učil se je pri mojstru Juriju ČURINU v Ormožu (opravljen pomočniški izpit: 13. 10. 1929, obrtni list pridobljen: 29. 1. 1930). Šulek je kot izkušen čevlarski mojster, svoje bogato znanje delil in mnogim pomagal do pridobitve poklica, ter jim tako omogočil zaposlitev bodisi pri sebi ali pri drugih mojstrih. V letih 1946/47 se kot vajenci omenjajo: Anton BELŠAK, Franc BOGŠA, Franc FAJFAR, Viktor GEČ, Jožef HAB(I) JANIČ, Avgust HERGULA, Maks PETEK, Anton ULES, Stanko VAUPOTIČ in Alojz VOGRINEC (vsi obiskovali Strokovno nadaljevalno šolo Ormož). Šulekovi vajenci so prihajali tudi iz sosednje Hrvaške; v letih 1947/48 se omenjajo: Ivan GRMEC (roj. 1899), brata Pavel (roj. 1903) in Anton VOČANEC (roj. 1920), vsi trije iz Babinca ter Ivan BEŠVIR s Cestice (roj. 1927). Znanih je tudi kar nekaj Šulekovih pomočnikov: Franc VORIH z Virja (roj.

1914, obdobje zaposlitve: 1947–1951), Ferdo ŽNIDARIČ (roj. 1905, obdobje zaposlitve: 1947–1951), Jakob MURAT iz Pušencev (roj. 1930, opravljen pomočniški izpit: 15. 12. 1947, obdobje zaposlitve: 1947–1950), Anton PETEK iz Babinca (roj. 1922, obdobje zaposlitve: 1947–1954), Franc PERGAR (PERGER) iz Ormoža (roj. 1919, obdobje zaposlitve: 1948–1953), Branko ARKLENIČ z Virja (roj. 1929, leto zaposlitve: 1949), Jožef ANDERLIČ z Virja (roj. 1932, opravljen pomočniški izpit: 7. 7. 1949, obdobje zaposlitve: 1950–1952). Omenjajo se še: Ivan KOTOLENKO (leta 1948), Franc KOLAR (obdobje zaposlitve: 1947–1948), Stanko PŠAK (obdobje zaposlitve: 1949–1952), Vlado CAHERL (roj. 1936, obdobje zaposlitve: 1951–1954), vsi iz Ormoža in Stanko MILEC iz Križovljana (roj. 1929, obdobje zaposlitve: 1952–1953).⁹⁶

- Franc (Franjo, Franček) TROP, roj. 16. 2. 1905. Obrtni list je pridobil 23. 3. 1928. Krojaško obrt je opravljal na naslovu Ormož 35 (Ormož 71, Ljutomerska 11). Za krojača se je izučil pri Franju BELŠAKU v Ormožu. Trop je svoje bogato znanje, po mnenju mnogih domačinov eden najboljših ormoških krojačev, z veseljem delil, saj so se pri njem učili tudi Ivan KOS, Edi STROPNIK (vzdevek Los) in Rado KUKOVEC (zadnja sta bila pri njem zaposlena pred drugo svetovno vojno kot pomočnika, bila pa sta tudi aktivista narodnoosvobodilnega gibanja v Ormožu). Trop je bil kot zaveden

94 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož in ormoški okoliš 1899–1940, šk. 33, ovoj 39/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Register pomočnikov z ormoškega področja 1900–1925, šk. 33, ovoj 39/3.

95 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož in ormoški okoliš 1899–1940, šk. 33, ovoj 39/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Register pomočnikov z ormoškega področja 1900–1925, šk. 33, ovoj 39/3. SI_ZAP/0078, Okrajni ljudski odbor Ptuj 1945–1957, Obrtni register za Ormož, 1945, šk. 22, ovoj 148. Osební arhiv Franca Šuleka, sina čevljarja Franja Šuleka (Merna knjiga).

96 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961 1889–1961, Matični list za rokodelske in njim slične proizvodne obrte, šk. 9, ovoj 26. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož do leta 1945, šk. 34, ovoj 40/3.

Osební arhiv Franca Šuleka, sina čevljarja Franca Šuleka (Pomočniško pismo, Obrtni list, Waren-Eingangsbuch – Prejemna knjiga blaga, Odločba o začasni ustavitvi obratovanja čevlarske delavnice, Davčne knjižice za odtegnjeni davek na dohodke iz službenega razmerja, Potrdila o prijavi spremembe pri zavarovancu, Potrdila o predloženi prijavi za zavarovanje, Potrdila o izvršeni prijavi vstopa/izstopa v delo/iz dela, Prijave za izdajo (revizijo) delovne knjižice, Prijave pri bolniški blagajni, Učni načrt za čevljarje Obrtno nadaljevalne šole Ormož za šolsko leto 1946/47, Delovodnik 1947–1949, Delovodnik 1950–1954).

Slovenec in član sokolske organizacije junija 1941 aretiran in izgnan v Srbijo v Ribarsko banjo. Pri Tropu sta bili vajenki Marija VERHOVČAK iz Pušencev (roj. 1928, opravljen pomočniški izpit: julij 1948) in Marija BRUMEN s Huma (roj. 1935, učna doba: 1951–1954, opravljen pomočniški izpit: 20. 9. 1955).⁹⁷

- Ivan (Ivek) TROP, roj. 15. 3. 1909. Čevljarstvo obrt je opravljal na naslovu Ormož 175 (Ormož 112). Obrtno odločbo je pridobil 19. 12. 1936. Vajenci so bili Jožef VELNAR⁹⁸ iz Ormoža (roj. 1929, opravljen pomočniški izpit: 12. 11. 1946), Branko ARKLENIČ (roj. 1929, opravljen pomočniški izpit: 12. 11. 1946) in Jožef HABJANIČ z Lešnice (roj. 1931, opravljen pomočniški izpit: 27. 5. 1949). Vajenec je bil tudi Matija SEVER s Huma (roj. 1928, učna doba: 1942–1945; kasneje se je zaposlil pri mojstru Francu ŠULEKU v Ormožu). Po vojni se je Ivan zaposlil na železnici.⁹⁹
- Josef TROPP, čevljar. Vpis v obrtni register: 1. 8. 1903. Pri njem sta se učila Mathias LUKNER s Kamenščaka (leto prijave: 1903) in Primož VAUPOTIČ (leto prijave: 1906). Tropp je opravljal obrt tudi leta 1912, umrl

1922. leta.¹⁰⁰

- Karolina TUŠEK, roj. 7. 6. 1884. Šiviljsko obrt je opravljala na naslovu Ormož 85 (vpis v obrtni register: 3. 1. 1924). Pri njej se je učila vajenka Marija POTOČNIK iz Ormoža (roj. 1927, učna doba: 1941–1944, opravljen pomočniški izpit v času okupacije). Karolina je opravljala obrt tudi po drugi vojni.¹⁰¹
- Marija VIVOD, šiviljska obrtnica. Sedež obrti: Ormož 47, začetek obrti leta 1921, odjava leta 1935 (zaradi preselitve).¹⁰²
- Jakob VAUPOTIČ, roj. 16. 7. 1908 na Lešnici. Jakob se je čevljarstva učil pri Ivanu AMBROŽU st. na Seniku. Svojo obrt je odprl na Hardeku 20 (Ormož 50, Ul. Heroja Polaka 13); obrtno pooblastilo pridobljeno: 27. 12. 1932. Imel je pomočnika Stanka JAUŠOVCA iz Cerovca (roj. 1911) in vajenca Jožefa VELNARJA iz Ormoža (roj. 1929). Pri Jakobu sta nabirala izkušnje tudi Alojz VOGRINEC iz Pavlovskega Vrha (roj. 1931, začetek učenja: 1945) in Anton ŠEF iz Ormoža (roj. 1934, učna doba: 1948–1951, opravljen pomočniški izpit: 24. 7. 1952). Jakob je obrt odjavil 15. 4. 1958.¹⁰³
- Vera VEZJAK, šiviljska obrtnica. Obrt je prijavila na naslovu Ptujška cesta 1 (na

97 Edi STROPNIK se omenja leta 1951 kot mojster, obrt je opravljal na naslovu Ormož 49. Francev mlajši brat je bil čevljar Ivan TROP. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Register učencev v gospodarstvu od 5. 4. 1946 (1946–1949), šk. 33, ovoj 39/5. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Matični list za rokodelske in njim slične proizvodne obrte, šk. 9, ovoj 26. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Vpisnik prijav za opravljanje pomočniških izpitov pri izpitni komisiji Ptuj 1952–1958, šk. 34, ovoj 40/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Pomočniška izpitna komisija za okraj Ptuj, 1955, šk. 22, ovoj 52. Kukovec, Ormoški spomini, 1990, str. 38. Trop, 2018, str. 32.

98 VELNAR je bil tudi vajenec pri Jakobu VAUPOTIČU na Hardeku.

99 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Matični list za rokodelske in njim slične proizvodne obrte, šk. 9, ovoj 26. SI_ZAP/0078, Okrajni ljudski odbor Ptuj 1945–1957, Obrtni register za Ormož, 1945, šk. 22, ovoj 148. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Register učencev v gospodarstvu od 5. 4. 1946 (1946–1949), šk. 33, ovoj 39/5. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Združenje obrtnikov v Ormožu, Potrdila o trajanju učenja 1946, šk. 26. Kukovec, Ormoški spomini, 1990, str. 9. Ustni vir: Vladimir Trop, Francev sin.

100 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož in ormoški okoliš 1899–1940, šk. 33, ovoj 39/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Register pomočnikov z ormoškega področja 1900–1925, šk. 33, ovoj 39/3.

101 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož in ormoški okoliš 1899–1940, šk. 33, ovoj 39/2. SI_ZAP/0078, Okrajni ljudski odbor Ptuj 1945–1957, Obrtni register za Ormož, 1945, šk. 22, ovoj 148. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Združenje obrtnikov v Ormožu, Potrdila o trajanju učenja 1946, šk. 26.

102 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož do leta 1945, šk. 34, ovoj 40/3.

103 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Matični list za rokodelske in njim slične proizvodne obrte, šk. 9, ovoj 26. SI_ZAP/0041, Občinski ljudski odbor Ormož 1955–1963, prenehanje obrti čevljarstva stroke, šk. 23, ovoj 193. SI_ZAP/0078, Okrajni ljudski odbor Ptuj 1945–1957, Obrtni register za Ormož, 1945, šk. 22, ovoj 148. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Register učencev v gospodarstvu od 5. 4. 1946 (1946–1949), šk. 33, ovoj 39/5. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Pomočniška izpitna komisija za okraj Ptuj, 1952, šk. 18, ovoj 48.

Lenti), opravljala jo je vsaj od 27. 5. 1960 do 1. 3. 1963.¹⁰⁴

- Franc ZABAVNIK, krojaški mojster. Obrt je opravljal od 14. 4. 1913 do 15. 10. 1940 v Ormožu 143. Leta 1914 se je priženil k hiši nasproti grajske vrtnarije (danes Ljutomerska cesta 11). Pri njem sta se učila Josip PODGORELEC iz Strezetine (leto prijave: 1921) in Franc TROP iz Ormoža (leto prijave: 1923). Zabavnik je bil cenjen mojster in tudi član izpitne komisije za krojaške pomočnike. Morda je bil to eden od razlogov za njegov vzdevek »Lisjak«.¹⁰⁵
- Andreas ZADRAVEC, krojač, vpis v obrtni register: 24. 3. 1902.¹⁰⁶

- Stanislav ŽIGER, čevlarsko obrt opravljal na naslovu Ormož 4; vpis v obrtni register: 1. 8. 1919.¹⁰⁷

Ormoški obrtniki okoli leta 1935 (prvi z desne stoji čevlarski mojster Franjo Šulek).¹⁰⁸
Hrani: Franc Šulek, Franjev sin.

-
- 104 Vera je bila hči sodarja Miroslava Vezjaka. SI_ZAP/0041, Občinski ljudski odbor Ormož 1955–1963, prenehanje obrti šiviljske stroke, št. 4, ovoj 4.
- 105 ZABAVNIK je stanoval v hiši, kjer se je do leta 1948 opravljala gostinska dejavnost (gostilna se je imenovala »Pri šlosarju«, »Zum letztem Grosch«, »Pri lipi« in »Gasthaus«). V hiši je bil leta 1893 rojen Rudolf Rakuša, utemeljitelj slovenske stenografije. Kukovec, Ormoški spomini, 1990, str. 38, 44. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož in ormoški okoliš 1899–1940, šk. 33, ovoj 39/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož do leta 1945, šk. 34, ovoj 40/3.
- 106 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož in ormoški okoliš 1899–1940, šk. 33, ovoj 39/2. SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtništvo v stari Jugoslaviji, spisi 1920–1921, 1923, 1924, 1926, 1929–1934, 1936, 1937, 1939–1941, šk. 33, ovoj 39/4.
- 107 SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961, Obrtni register za mesto Ormož in ormoški okoliš 1899–1940, šk. 33, ovoj 39/2.
- 108 Združenje obrtnikov v Ormožu je delovalo pred drugo svetovno vojno (člani so bili obrtniki iz celotnega sodnega okraja Ormož). Sodni okraj je štel okrog 19.000 prebivalcev, obsegal je današnje Občine Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž. Leta 1945 je bilo v okraju šestintrideset čevlarskih mojstrov (z dvajsetimi pomočniki in osemnajstimi vajenci), dvajset krojaških mojstrov (s šestimi pomočniki in petnajstimi vajenci) ter trinajst šiviljskih mojstric (zaposlovala se še eno pomočnico in štiri vajenke). Šulek, 2005, str. 352.

Mojstrsko izpričevalo iz 1936. leta.
Hrani: Gusti Heidenkumer, vnuk čevlarskega
mojstra Karla Heidenkumerja.

Kopita, ki jih je pri delu uporabljal ormoški čevljar
Karl Heidenkumer.
Foto: Manica Hartman, hrani: Gusti Heidenkumer,
Karlov vnuk.

Krojaški likalnik s snemljivim lesenim ročajem,
teža: 4 kg 536 g. Uporabljal ga je krojač Alojz
Mertik iz Ormoža,
od približno 1940. do 1980. leta.
Foto: Nina Mertik, hrani: Karl Mertik, Alojzov sin.

Čevlarski mojster Franjo Šulek v delavnici pri
ormoški pošti, leta 1951. Z leve: Franc Perger,
mojster Šulek (stoji), Jožef Anderlič,
Vlado Čaherl, Anton Petek.
Hrani: Franc Šulek, Franjev sin.

Čevljarji, krojači, šivilje v Ormožu po letu 1960 do danes¹⁰⁹

- Danilo DAJČBAUER, Ormož: S krojaško obrtjo se je ukvarjal približno sedem let, v 80. in 90. letih preteklega stoletja (delavnico mu je oddajal v najem Jura Čurin na Ptujski cesti).
- Martina FERJUC, Šiviljstvo Anita, Ormož: Martina je začela z obrtjo leta 1991; najprej v Dolgi lesi, nato se je preselila v center Ormoža, Ilirska ulica 4, kjer še danes živi in ustvarja. Poklic tekstilno-obrtni konfeksionar je pridobila na Srednji tekstilni šoli v Celju v 80. letih preteklega stoletja. Šiva vsakdanja oblačila za moške, ženske in otroke, kot tudi za enkratne življenjske priložnosti, za birmo, obhajilo, poroko, maturo... Hudomušno, a ponosno pripomni, da je izdelala tudi zaščitno prevleko za letalo (dolžine 15 m), obleko za Dedka Mraza, obleke za pevske in folklorne skupine in še kaj. Svoj čas ljubeznivo in v veliki meri namenja tudi vnukinjama, ki sta posebej veseli njenih unikatno sešitih igrač. Iz vsega zapisanega lahko pritrdimo, da Martini šivanje ne predstavlja zgolj možnosti za zaslužek, ampak je tudi njena hrana za dušo.
- Grajska kavarniška popravljalnica Ormož: Izvajalec storitev je Center ponovne uporabe, ki zaposluje invalide zaposlitvenega centra EKO Ormož. Izpod njihovih rok nastajajo različni izdelki iz odvečnega tekstila in oblačil, npr. torbe, vrečke, nahrbtniki, predpasniki in drugo. V sklopu centra nudijo obiskovalcem možnost nakupa pri njih izdelanih izdelkov, kot tudi oblačil in vsakdanjih predmetov iz druge roke, pri čemer lahko ob nakupovanju doživijo še svojevrstno izkušnjo – kuhanje kave na peščenih kopeli.
- Zlatko (Janez) JAUŠOVEC, krojaški mojster, roj. 24. 1. 1937 v Šardinjah, umrl

2015. Poklicno šolo je obiskoval v Celju, nakar je leta 1961 opravil mojstrski izpit. Pet let (1961–1966) je vodil krojaško zadrugo v Ormožu, nato je 1966. začel samostojno obrt in jo uspešno opravljal skoraj petdeset let. V tem času je izučil okrog 50 vajencev. V poznih šestdesetih in sedemdesetih letih so v delavnici opravljali večinoma klasična krojaško-šiviljska dela. Delali so izključno po meri, pri čemer je bilo jemanje mer, krojenje, nabava materiala in odprema končnih izdelkov na njegovih ramenih. Zaradi obilice dela je v delavnici preždel tudi po 16 ur na dan. Ves čas obratovanja je zaposloval delavce (tudi do 12), večinoma krojače. Po letu 1971 je začel zaposlovati še šivilje (v delavnici je šivala tudi žena Majda). Obratovalnica je bila znana po moškem in ženskem modnem krojaštvu. Prvi dve delavnici je imel v najemu na Ptujski cesti v Ormožu, v lastnih prostorih na Skolibrovi ulici 7 je delal od leta 1983. Zlatko je bil med soustanovitelji Obrtnega združenja Ormož, v letih 1991–1994 tudi njegov predsednik (za vse zasluge se mu je združenje oddolžilo z imenovanjem za častnega člana leta 1994). Velja tudi omeniti, da so v delavnici nastajala mnoga delovna in poklicna oblačila, moške in ženske obleke, ob tem pa tudi oblačilni dodatki npr. rokavice, pasi, šali, pentlje, kravate, mrežice za lase ipd. Tudi po upokojitvi je Zlatko svoje delo nadaljeval; podjetje ORM-Kroj, d. o. o., je prenehalo delovati leta 2015.¹¹⁰

- »Življenje je prekratko, da bi nosili dolgočasna oblačila«, je moto, ki spremlja Andreja ZAJŠKA od prvega srečanja s šivalnim strojem. Pri desetih letih je začel ustvarjati za punčke Barbie, kar je doprineslo, da so pod škarjami končale tudi mamine čipkaste zavese ... Izobrazbo je pridobil

109 Čevljarji in krojaški/šiviljski poklic sta bila nekoč cenjena, z masovno serijsko proizvodnjo obutve in oblačil, pa so morali obrt opustiti in zaslužek iskati drugje. Danes tako na širšem ormoškem območju čevljarja ali popravljalca čevljev ni, prav tako ne krojača, medtem, ko so šivilje s prijavitelno dejavnostjo zgolj tri.
Ustni viri: Andrej Zajšek, Martina Ferjuc, Janez Paušner, Jelka Dajčbauer, Edi Mertik, Irena Šešerko, Maks Pintarič in Branko Ranfl.

110 Obrtnik, januar 2010. Ustni vir: Majda Jaušovec, Zlatkova žena.

na Srednji tekstilni šoli v Mariboru – smer šivilja/krojač. Svojo poslovno pot je začel leta 2005 na Ptuj, z odprtjem Modnega krojaštva Andy. Šival je predvsem težko moško konfekcijo in poročna oblačila ter sodeloval pri projektih za Narodno gledališče Maribor in na modnih revijah. Leta 2014 se je preselil v Ormož in odprl Modni Atelje Andi. Lepe spomine na ta čas mu obudi večji

projekt, sodelovanje na festivalu Ormoško poletje, ko se je predstavil s svojimi oblačili za miss Ormoža na modni reviji (takšnih projektov bi si želel tudi v prihodnje). Leta 2020 je vrata svojega ateljeja zaprl, a ker je šivanje in ustvarjanje njegova strast in ljubezen, še vedno z navdušenjem izdela kak unikaten kos.

Mojstrska izpitna komisija v Mariboru

Zap. št. vpisnika 5/1961. Maribor, dne 13. 7. 1961.

Takse prosto po 7. točki
člena 6 zakona o taksah

MOJSTRSKO SPRIČEVALO

JAUŠOVEC JANEZ

roj. 24. 1. 1937. v (na) Sardinjah / Ormož

okraj Maribor Ljudska republika Slovenija

je dne 13. 7. 1961. napravil/a pred to izpitno komisijo

MOJSTRSKI IZPIT

iz obrti moško krojaštvo

Na podlagi drugega odstavka 27. člena o obrtništvu ga-jo
zato mojstrska izpitna komisija prizna za

obrtnega mojstra

iz navedene stroke in mu-ji o tem izda to mojstrsko spričevalo.

Člani izpitne komisije: Majda Baltazar, Miroslav Kos, Miroslav Jaušovec

Predsednik izpitne komisije: Janez Jaušovec

To 1494 58

Mojstrsko spričevalo Zlatka (Janeza) Jaušovca iz leta 1961.
Hrani: Majda Jaušovec, Zlatkova žena.

Unikatna fotografija modnega krojača Andyja.
Hrani: Andrej Zajšek – Andy, Dobrava.

Nevesta Katarina Bezjak v čudoviti poročni obleki
šivilje Martine Ferjuc iz Ormoža,
september 2024.
Hrani: Katarina Bezjak, Velika Nedelja.

Sklepne misli

Okoli 230 imen mojstrov, pomočnikov in vajencev, ki jih podajamo, predstavlja pomemben del mozaika bogate oblačilne preteklosti v mestu Ormož. Pri tem velja omeniti, da imajo nekateri izmed njih po zaslugi svojcev večje število lepo ohranjenih dokumentov, fotografij in obrtnih pripomočkov, kar daje prispevku tudi osebno noto.

Današnjih tovrstnih mojstrov je le za peščico, a tisti, ki vztrajajo, delajo s strastjo, ljubeznijo in predanostjo, kot so to počeli njihovi predhodniki.

Literatura, viri

- Gernot Fournier, Marija Hernja Masten: *Hiše in hišni posestniki v mestu Ormož*. V: *Ormož skozi stoletja III*, Skupščina Občine Ormož, 1988.
- Boris Golec, *Ormož v stoletjih mestne avtonomije. Posestna, demografska, gospodarska, socialna, etnična in jezikovna podoba mesta ob Dravi. 1331–1849*, Založba ZRC, 2005.
- Nada Jurkovič, *Stanje obrti v Ormožu v letu 1834*. V: *Ormož skozi stoletja IV*, Skupščina Občine Ormož, 1993.
- Anton Klasinc, *Ormož skozi stoletja v luči arhivskih virov*. V: *Ormož skozi stoletja I*, Skupščina Občine Ormož, 1973.
- Peter Klasinc, *Popis vinske desetine gosposčine Ormož iz leta 1482 in urbar za ormoški okoliš iz leta 1486*. V: *Ormož skozi stoletja II*, Skupščina Občine Ormož, 1983.

- Rado Kukovec, *Ormoški spomini*, tipkopis 1990, original hrani: PMPO, OE Ormož.
- Irena Lačen Benedičič, *Vojaštvo na prelomu stoletja*. V: Ormož skozi stoletja IV, Skupščina Občine Ormož, 1993.
- Nina Šulek, Franc Šulek, *Obrtniki na ormoškem območju v prvi polovici 20. stoletja*. V: Ormož skozi stoletja V, Občina Ormož, 2005.
- Vlado Trop, *Po sledah zavednega ormoškega Sokola*. V: Zgodovinski zapisi XV, Zgodovinsko društvo Ormož, 2018.
- Borut Zemljčič, *Izseljenci iz Ormoža in njegove okolice leta 1941*. V: Ormož skozi stoletja IV, 1993.

Arhivski viri

Zgodovinski arhiv na Ptuj (SI_ZAP)

SI_ZAP/0041, Občinski ljudski odbor Ormož 1955–1963

- Prenehanje obrti (Amalija Horvat, Vera Vezjak), šk. 4, ovoj 4.
- Obrtno dovoljenje (Amalija Horvat, Jože Munda), šk. 23, ovoj 37.
- Prenehanje obrti (Peter Meško, Jakob Vaupotič), šk. 23, ovoj 193.
- Odločba o opravljanju obrti, Mirko Čurin, šk. 23, ovoj 193.

SI_ZAP/0043, Okrajna obrtna zbornica Ptuj 1889–1961

- Seznam krojačev in čevljarjev, šk. 9, ovoj 26.
- Matični list za rokodelske in njim slične proizvodne obrte (Franc Belšak, Jurij Čurin, Jakob Emeršič, Jakob Habjanič, Peter Meško, Ivan Moravec, Franc Šulek, Franc Trop, Ivan Trop, Jakob Vaupotič), šk. 9, ovoj 26.
- Vpisnik prijav za opravljanje pomočniških izpitov pri izpitni komisiji Ptuj 1952–1958, šk. 34, ovoj 40/2.
- Pomočniška izpitna komisija za okraj Ptuj, 1951, šk. 18, ovoj 47; 1952, šk. 18, ovoj 48; 1952, šk. 19, ovoj 49; 1953, šk. 20, ovoj 50; 1954, šk. 21, ovoj 51; 1955, šk. 22, ovoj 52; 1956, šk. 23, ovoj 53; 1957, šk. 24, ovoj 54, 1952–1958, šk. 27, ovoj 61.
- Mojstrska izpitna komisija za okraj Ptuj, 1957, šk. 27, ovoj 62.
- Obrtni register za mesto Ormož in ormoški okoliš 1899–1940, šk. 33, ovoj 39/2.
- Obrtni register za mesto Ormož do leta 1945, šk. 34, ovoj 40/3.
- Združenje obrtnikov v Ormožu, Potrdila o trajanju učenja 1946, šk. 26.
- Register pomočnikov z ormoškega področja 1900–1925, šk. 33, ovoj 39/3.
- Register učencev v gospodarstvu od 5. 4. 1946 (1946–1949), šk. 33, ovoj 39/5.
- Obrtništvo v stari Jugoslaviji, spisi 1920–1921, 1923, 1924, 1926, 1929–1934, 1936, 1937, 1939–1941, šk. 33, ovoj 39/4.
- Obrtna zadruga pri Veliki Nedelji: Zapisnik mojstrov 1900–1913, 1919–1926, šk. 34, ovoj 41/3.
- Skupna obrtna zadruga Mihalovci, zapisnik učencev 1903–1932, šk. 34, ovoj 41/4.

SI_ZAP/0078, Okrajni ljudski odbor Ptuj

- Obrtni register za Ormož, 1945, šk. 22, ovoj 146; šk. 22, ovoj 148.

SI_ZAP/0160, Mestni ljudski odbor Ormož 1945–1952

- Popis rokodelskih in industrijskih obrti, šk. 5, ovoj 25–26.